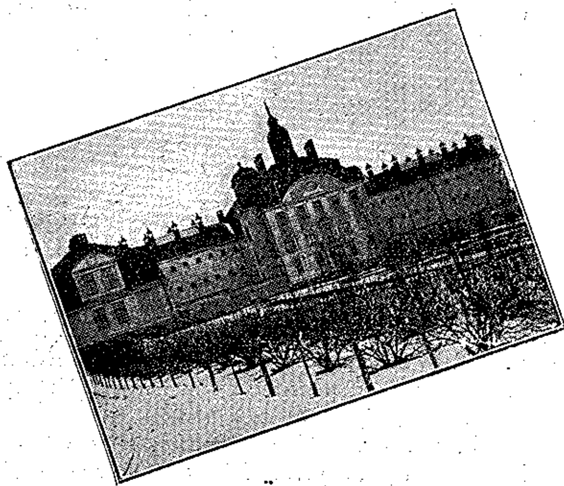
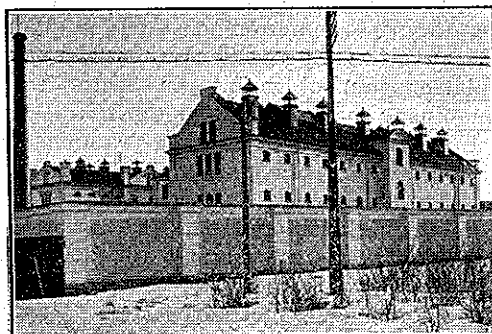
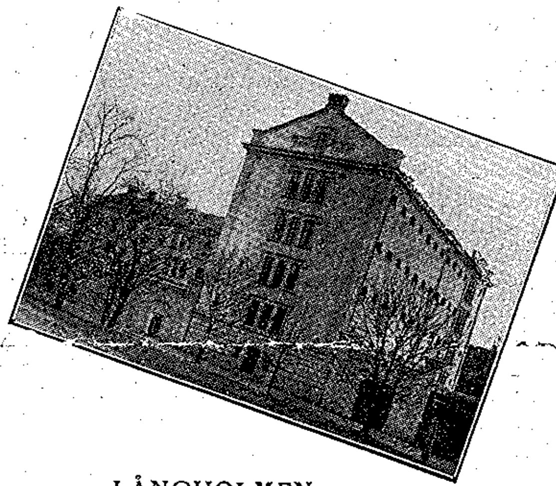
AMNESTI
ÅT AMALTHEAMÄNNEN.
Utgiven av Amaltheakommittén, Stockholm. 1 Maj 1914.

De tre fängelserna
vari
Amaltheamännen sitta fängslade.

HÄRLANDA

HÄRNÖSAND

LÅNGHOLMEN

Se täxten å 7 sid.

Ej mer jag vet om rättfärdighet
månde bo i mänskors lagar,
men varje fånge i pinans grop,
som ensam och plågad klagar,
han vet att var dag är lång som ett år,
ett år med långa dagar.

Jag vet blott ett: att varje lag
som man har gjort för man,
sen det första brodermordets blod
på den bävande jorden rann,
blott skiljer halmen från agnarna,
men ej vetet skydda kan.

Av giftig sådd en giftig brodd
i tukthusluften gror,
där stryps och kväves dag för dag
vad gott i mänskan bor.
Vid hög portal står hålögt kval
på vakt med vassa klor.

Där svälta barn i hungersnöd,
och prygel dåren får,
med pisken botas svaghet där,
med syror öppna sår;
och hård av hat blir den som var
ett barn ännu i går.

Ur balladen om Readings fängelse
av Oscar Wilde.

Pris 10 öre.

Amnestikravet.

Åter bryter en förhoppningsfull vår in. Solen stiger allt högre för var dag. Det frusna sinnet eldas och värmes. Blodet får en raskare fart och bultar med livsglad iver sina pulsar.

Ut i sol och luft är den gemensamma längtan, som med sällsam makt besjälar alla frihetsträngtande människor. Vilken oskattbar lycka att få hänge sig åt vandringen i skog och mark. Fritt och obehindrat få njuta solens heta kyssar och vindens svala smek.

Frihet att ostörd få äga sig själv och obehärskat kunna tillgodogöra sig jordens skapelser är att leva.

I dessa ljusa och varma vårdagar, då levnadsmodet stiger och kärleken till livet kommer oss att glömma mångt och mycket av lidna oförrätter få vi dock inte glömma dem som försmäkta bakom fängelsets murar och bida med iver vår hjälp.

Amaltheamännen.

Vad som vi för ett par år sedan önskade är nu en organiserad vilja. Arbetarklassen har i Amaltheaopinionen gett sin mening oförtydbart tillkänna.

Den fordrar nu i rättvisans namn, att fängelselidandet må vara slut för de så hårt straffade Amaltheaoffren. Samhället har redan nu, i de sex långa åren, utkrävt sin tribut. Den juridiska strängheten har gjort sitt, vi vilja nu att den moraliska rättfärdighetskänslan skall tala.

I dessa dagar var det bestämt att petitionsslistorna skulle frambäras inför benådningsrättens handhavare. På Rosbergs uttryckliga önskan fingo listorna ej framläggas för konungen förr än efter april månads utgång. Den politiska situationen har emellertid gjort kommittén tveksam huruvida för sakens framgång det vore klokt att just nu uppsöka konungen i detta syfte. De officiella rådgivare, som för närvarande omsluter monarken, inger genom sin uppenbara kampställning mot arbetarklassens önskemål knappast några förhoppningar.

Vore det meningen att söka övertala eller beveka konungen att visa sig tillmötesgående, då behövdes inga hänsyn tagas till den för handen liggande situationen. Då kunde det, ytligt betraktat, vara likgiltigt om landets regering voro av höger- eller vänsterfärg. Men så fattar helt säkert inte landets arbetare saken. Då vore det ju tämligen överflödigt att samla alla dessa namn på petitionslistorna, som om aldrig så många säkerligen imponerade lika lite på monarken som Tommelillapetitionen. Sverges arbetare ha under år 1909 lärt att de ej kunna förlita sig på furstar. Arbetarklassen har möjlighet att för det första genom en parlamentarisk press framtvinga frihet åt Amaltheamännen. Amalthea-agitationen har för det första gjort klart för arbetarklassen vad deras plikt är. Denna agitation har medfört att mer än 100,000 personer ställt sig bakom detta frihetskrav. Men inte allenast dessa massor av arbetare har vunnits för saken. Så vitt jag kan förstå intager den socialdemokratiska representationen i riksdagen en mera sympatisk ställning till frågan nu än förut. Om någonstädes massans önskningar skall göra sig hörd bör det vara här. Ha vi den soc.-dem. riksdagsgruppen på vår sida är därmed ganska mycket vunnet. I Sandömännens frigivning gjorde gruppen en stor insats. I den nu valda andra kammaren har inget av de tre partierna absolut majoritet. Med den spänning som råder mellan högern och liberalerna kan socialdemokraterna tillsammans med de senare störta den nuvarande högerregeringen om den som det visat sig, vill stanna kvar vid makten. Då ingen högerministär kan vinna den parlamentariska förutsättningen att regera, är det möjligt för liberala partiet att liksom i Danmark oaktat det besitter mindretal dock regera med socialdemokraternas stöd. D. v. s. så länge de ej gå fientligt fram mot arbetarnas vitala krav. Under en sådan, mycket tänkbar, situation skulle socialdemokraterna komma i tillfälle att utöva präss på regeringen och konungen är sin tur beroende av sina rådsmän och på den vägen skulle det vara en möjlighet att monarken skulle kunna vinnas för amnestikravet.

Men det är ju klart att kommittén ej kan sitta och vänta på en sådan situation. Kommer icke en sådan till stånd måste ju de hundra tusenden, som petitionerat, ha klart besked. Redan nu har från visst håll framförts att ändra åtgärder böra tillgripas. Blir petitionen avslagen tvingas arbetarne att upptaga den direkta aktionen till diskussion.

Men först gäller det att få petitionen så kraftig som möjligt och här är det avgörande skälet för att kommittén måst något skjuta på listornas framläggande. Ännu är det många platser som ej insänt sina listor trots uppmaningar härom. Bland dessa är det några av de större platserna. Namninsamlarna har på en del platser önskat att få arbeta ännu någon tid och så gott som varje dag komma rekvisitioner på flera listor. Vi ställa därför en sista maning till hela landets arbetare:

Låt oss nu taga i med fart för att få ännu flera att gå med på amnestikravet. Skriv efter listor. Låt även kvinnorna teckna sina namn och så återlemna dem fortast. Kommittén skall i arbetarpressen ange den tid då listorna ovillkorligen måste vara inne för inbindning. Socialister, syndikalister och demokrater, låt oss gå enigt och kraftigt fram för amnestikravet. Leve Amaltheamännen!

Einar Ljungberg.

Opinionsrörelsen för Amaltheamännens frigivning i Amerika.

Svenska ungsocialister, som nu äro bosatta i Amerika, ha där tagit initiativ till opinionsrörelse för Nilssons, Rosbergs och Sterns frigivning.

Redan förra vintern anordnade de opinionsmöten och publicerade artiklar i såväl den svenska som engelska prässen.

Amaltheakommittén i Chicago utsände i fjol petitionslistor. Då jag sist fick meddelande från Amerika om denna sak, hade på en del listor som återkommit till kommittén 15,000 svenskar skrivit sina namn. Då hade emellertid endast en liten del av de många tusen listor, som utsänts, återkommit.

Till Staaffska regeringen skickades cirka 100 resolutioner från svenska möten i Amerika. Dessa möten voro i medeltal besökta av 150 pärsoner.

I januari hade Amaltheakommittén i Chicago 300 dollar innestående på bank, samt 50 dollar i kassan.

Kommittén har dessutom betalat tryckning av petitionslistor, lokalhyror o. s. v.

Till de engelsktalande arbetarna har kommittén utsänt ett upprop. Tryckningskostnader och porto för detta upprop gick till 215 dollar, vilket också är betalt.

Från engelsktalande arbetare hade till svenska regeringen i januari insänts 202 amnestikrävande resolutioner. Dessa resolutioner hade antagits av cirka 20,000 arbetare.

Bland dem som talat på de offentliga opinionsmötena i Amerika är Fr. Werenskjöld, W. Wald, Ragnar Johansson, Vilhelm Södergren och den i Amerika populäre advokaten Clarence Darrow m. fl.

Socialist partys exekutiva kommitté har med alla röster mot en beslutat stödja opinionsrörelsen i Amerika.

Detta är i korthet vad Ragnar Johansson i Chicago meddelat mig om opinionsrörelsen i det fjärran Västern.

Våra amerikanska kamraters arbete i opinionsrörelsen bör bli en kraftig maning till oss som ännu bo i »Frihetens stamort på jorden» att med fördubblad energi deltaga i striden för Amaltheamännens frigivning.

Frihet och Livsvärde.

För närvarande äro begreppen »F r i h e t och L i v s v ä r d e» illusoriska, åtminstone när det gäller personer som ha att kämpa mot så att säga allt och alla.

Detta spörsmål i sammanhang med det sociala krigets offer har till stor del sin grund uti att där den kollektiva kampen saknas och en del individer som hålla fast vid kampsocialismen i stället för en filantropisk sammanslutning utan mål, bli många gånger försöksobjekt på detta område. Antalet torde vara oräkneligt, fastän man endast observerar en del enstaka direkta fall.

Utan att här prisa handlingen, om den är straffvärd eller ej, vill jag framhålla den som en framtvingad nödvändighet.

Orsaken torde i detta fall stå klart för en var, och jag inskränker mig till att nämna dels skilnaden mellan strejkande arbetare och en strejkbrytare samt samhällets omvårdnad om de senare, ävensom de medel samhället vågar använda mot dem på vilkas skuldror samhällets ekonomiska tyngd vilar.

Om man drar en paralell mellan å ena sidan klassdomen i Sverige 1908 samt i Buviken i Norge 1913, vilken existerade under omkastade förhållanden skall man se, att då man i Norge värderar en strejkande arbetares liv, då den skjutes av en beväpnad strejkbrytare till 500 kr, dömer man i Sverige för att sona en av den svenska statsmakten eskorterad engelsk strejkbrytares liv 3 män Nilsson, Rosberg och Stern till livslångt straffarbete.

Det siar' om kamp för att lösas
Till frihet, all tryckt proletär,
Vars framtid i fängelset slösas
Vak upp! till en stående här.

Arvid Johansson.

Starka ord.

Väl kan starka händer fängselbommar spränga,
bräcka tjocka murar och slå lås isär,
öppna tunga portarna, som fångar stänga
inom dystra väggar, där ej solen är...

Men vi fria eder, Amaltheamänner,
ej med händers kraft och verktyg utav stål,
ty vårt varma hjärta större styrka känner
i ett vapen, som till slut når kampens mål.

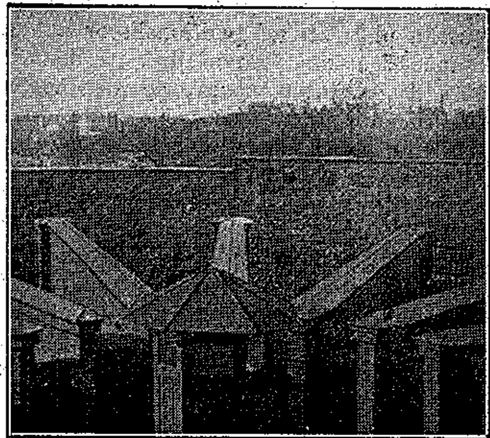
Ärligt ord, som tyckes eller öppet talas,
sanningsord, som flammar ur en eldig själ —
det har kraft att gammal fördom slå ihjäl,
om ock segern dröjer och får dyrt betalas.

I ett slag kan blixten eken slå i flisor,
dynamiten spränga kan de högsta berg,
men de ord vi tala hava själ och märg
och bli sprängskott under världens orättvisor.

Våra starka ord kan spränga fängselbommen,
fast det dröjer, innan skottet riktigt tar. —
Då, kamrater, stigen ut där livet blommar,
ut till frihet, ut till sol och ljusa dar!

VICTOR ARENDORFF

Långholmsbilder.

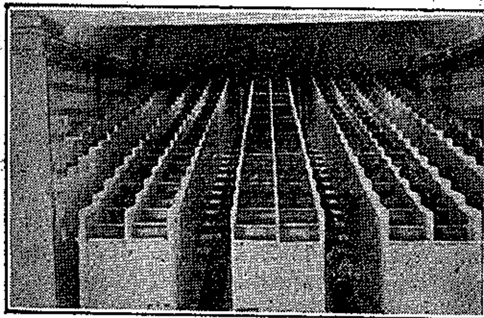

Fängelsegården.

»Dock ett jag vet, det vore väl
man visste vad man vet:
vart fängelse man byggt är byggt
med mur av skändlighet,
och bommat till så Kristus ej
skall skåda in i det».

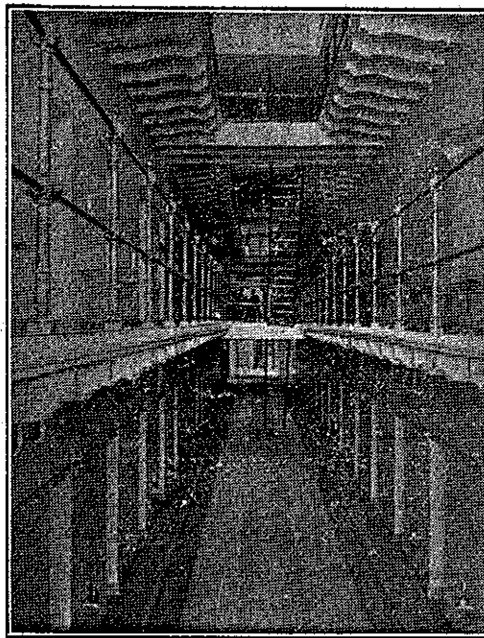
Oscar Wilde.

Vidstående tre interiörer äro tagna från fängelset på Långholmen. Och som varje fängelse i landet är byggt efter samma system äro de varann tämligen lika, varför man genom ovanstående foto får en inblick i fångens sorgliga liv i allmänhet.

Kyrkan.

Bilden längst till vänster är fängelsegården, där fångarne dagligen rastas en 20 à 30 minuter. Fängelsegårdarne gränsar som synes intill varann och skiljes genom tjocka höga murar, så ej fångarne skall komma i förbindelse med varandra. Man endast hör det släpande trampet av dessa arma människors ömkliga procession. Som en utslagen solfjäder är dessa gårdar byggda och i deras spets är en vaktkur, där fångknekten har en överblick över alla fångarne. Från och till sin cell får fången en mask för ansiktet. Behandlingen är som om man vore ett vilt djur. På fängelseknektarnes språk kallas denna vädring av fångarne för »promenad». Ett grymt hån. Jag föredrog många gånger att stanna i min cell.

Hallen.

På bilden här ovan se vi fängelsekyrkan. Här är samma isolering; i de små överbyggda båsen sitta fångarne under »gudstjänsten» så att de endast se prästen i predikstolen. Från denna plats är bilden tagen. Det är endast de stora länscellfängelserna som har kyrkor. I kronohäktena får fången åhöra predikan i sin cell. Celldörrarne öppnas ett par decimeter. Då dörren ligger långt in i muren kan inte fången se något genom denna springa, inte ens prästen, men fången som skall stå vid dörren i sin cell under predikan och kan ganska lätt uppfatta prästens ord ute i fängelsehallen.

Å mellersta bilden synes denna hall. Cellerna ligga i tre våningar intill varandra på båda sidor. Trossbottnarne är i mitten borta så att man kan se från den ena våningen till den andra. Utefter andra och tredje våningens celler löper en balkong på ett par meters bredd och står i förbindelse med bottenvåningen genom spiraltrappor.

Å bilden synes öppningar på sidorna, det är ingångarne till första och andra våningens celler. Härinne sitta fångarne en och en och framlider sin sorgligt olyckliga tillvaro. Låt oss ägna dem en tanke i dag, 1:sta maj, frihetens dag. Den som ej kan pressa sin vilja i lagens tränga snörliv får ofta plikta med frihetens förlust. Vi är visserligen i dag fria men vet inte vems turen är hämäst.

Einar Ljungberg.

Den kamp för att befria Amaltheamännen, som nu föres över hela landet, är en rättfärdighetens kamp. Visserligen är de stridsmetoder de unga revolutionärerna begagnat sig av för mig oantagliga i ett land där strid kan föras med lagliga vapen — men att för "Amaltheabombens" skull döma tre unga människor till livstidsfängelse är att straffa ej med rättvisa, utan att med den makt som den nuvarande kapitalistklassen äger taga represalier mot värnlösa offer.

Kata Dahlström.

En humanitets-prövning

av

C. N. Carleson.

Det var sommaren 1908. På väg mellan Trelleborg och Ystad, där jag skulle tala senare på dagen, säger konduktören, i det han klipper biljetten: »Har redaktören hört vad som händt i Malmö i natt?» »Nej, vad då?» »En av de engelska strejkbrytarne dräpt med en bomb i hamnen». Det var ett tidigt rykte. Namn och detaljer ännu okända, men själva händelsen var säker och viss.

Min första tanke var den: nu — i den oerhörda spänningen under transportarbetarekonflikten — öppnar kapitalistpressen alla dammluckor för sin infami mot all arbetareorganisation. Alla räddhågade springa över åt höger nu mitt under riksdagsmannavalen, och högerregeringen griper kanske till en undantagslagstiftnings vapen. Så laddad den politiska atmosfären var det året redan, borde man vara beredd på det värsta. Vid framkomsten till Ystad mötte mig Thorsson på perrongen. Även han upprörd, när han av mig fick veta vad som inträffat.

Jag återger detta första intryck därför att det ger en utgångspunkt för ett bedömande av Amaltheahändelsen, som borde vara var rättänkande människas.

Om någonsin förelåg här en förbrytelse, direkt och påtagligt framsprungen ur särägna omständigheter, ur en abnorm spänning mellan klasser och intressen. Den sociala solidaritet, som avskyr, fördömer och med lagen och överheten bestraffar våld, dråp och mord och som i vanliga fall är självklar, måtte här visa en remna. En utmanande taktik från arbetsherrarnes sida, då de ej skydde att med import av främmande arbetskraft förlänga den inhemska arbetskraftens umbäranden, drev proletärisk solidaritetskänsla upp ända till överhettning. För proletärisk känsla och tankegång kom strejkbrytaren i ögonblick, då kampen om brödet stod på sin högsta tensionspunkt, att te sig som en fiende lika förhatlig som en inkräktande fientlig makts soldater, mot vilka ingen pardon gives. Attentatets unga förövare — det är lätt att sätta sig in i denna känslostämning — leddes icke av ett brottsligt syfte i gängse mening, men väl av en känsla liknande den, som behärskar — låt oss säga — en borgerlig patriot i ögonblick av fara för fosterlandet. I sin roman »Sybil» talar Disraeli, skildrande industrialismens klassklyvning i England, om »de två nationerna»: ägendomslösa och ägendomsbesittande, och uttrycket har nyligen varit använt i en svensk liberal politikers tal. Attentatet i Malmö var en episod i en strid om existensen mellan två nationer i denna bemärkelse, och denna omständighet är avgörande för uppfattningen av Amaltheagärningens värkliga natur, även frånsett nu att mot de oskyldiges bestridande det aldrig kunnat bevisats, att avsikten värkligen varit att bringa dessa engelska strejkbrytare om livet; ej heller ha funnits indicier till stöd för ett sådant antagande.

Nåväl — på sådana s. k. miljöskäl är det ju utsiktslöst att vinna en resning i ett brottmål — därtill är vårt samhälle ännu alltför litet ett kultursamhälle, men en gärd åt ur det rättvisa och humana i att låta de påtagliga solidaritetsmotiven — i och för sig allt annat än brottsliga — lägga sin tyngd i vågskålen för en avkortning av straffet borde kunna förväntas så många år som nu gått efter den uppseendeväckande tilldragelsen.

I fall som detta prövas det moderna samhällets värkliga humanitet, prövas det lugna omdöme, som skulle giva ett vittnesbörd om att den ena »nationens» fiendskap mot den andra kan böjas under hänsyn diktérade av den rättfärdighetskänsla, som, visande eller öppet och frimodigt talande, säger: här bär samhället självt i sin bristfällighet gentemot sociala stormar och konflikter, i sin svaghet vid förebyggande av en klass-spännings explosioner, en del av skulden.

Tiden är inne att avplåna den delen — och det kan ske i en handling, som talar omedelbart till mångtusendens rättskänsla, i en handling, som öppnar fängelseporten för män, vilka intet brottsligt uppsåt i vanlig låg, kriminell mening, utan endast ett häftigt hat mot förrädeti i den ofta bittra, proletäriska livskampen en gång förde inom fängelsets murar.

Vilja Amaltheamännen ha nåd?

I december 1912 sökte ett trettiotal obekanta arbetare i Tomelilla nåd för Anton Nilsson, Algot Rosberg och Alfred Stern.

Handlingarna överlämnades till våra tre kamrater och man begärde deras yttrande angående nådeansökan.

Nilsson skrev bl. a.:

»— — — Jag anser mig inte för närvarande kunna mottaga någon straffavkortning — — —»

Rosberg svarade:

»— — — på grund av vissa skäl anser jag mig ej nu kunna mottaga nåd— — —»

På mina resor igenom landet har jag träffat personer, som genom dessa Nilssons och Rosbergs svar fått den uppfattningen att de ej ville mottaga nåd. Detta omtalade jag för Rosberg då jag sist (17 januari i år) talade med honom på Härlanda centralfängelse. Med anledning av detta skriver Rosberg till mig i ett brev av 8 februari:

»— — — För övrigt ber jag dig låta dem veta, alla som icke tror att jag vill emottaga nåd, att jag med glädje skall lämna fängelset så snart portarna öppnas, på vad sätt det än sker, jag är ingen formalist och lägger alltså icke huvudvikten på formen. Beviljandet av »nåd» är ju även en rättsform och under dessa former ha vi ju alla varit tvungna böja oss. Icke lider varken min yttre eller inre människa av om jag frigives genom »nåd», amnesti eller genom direkt aktion».

Hade det funnits någon utsikt för våra olyckliga kamrater att få nåd 1912 hade de ej avböjt, de avböjde på grund av formella skäl, det var ingen absolut vägran att mottaga nåd. Nilsson skrev ej för närvarande och Rosberg ej nu.

Det är väl troligt att de när de bli fria så blir det genom »nåd».

Få de ej denna »nåd» då petitionslistorna inlämnats till konungen, är det Sverges organiserade arbetares solidariska plikt att tillgripa effektivare medel.

A. H—m.

Vad gäller kampen för Amalthea-männens frigivning?

Efter att i åratal ha tänkt på saken, efter en noggrann kännedom om de olidliga fängelseförhållandena, efter att två gånger (i nov. 1910 och i jan. i år) ha sett Rosbergs utmärglade, brutna gestalt; efter att ha talat med pärsoner, som sett Anton Nilsson liggande i 39 à 40 gr. feber på det sämsta av alla sjukhus — på Långholmen; svarar jag det gäller ingenting mindre än att rädda 3 människoliv.

Ska' de 3 goda kamraterna sitta i fängelsenatorna några år till, är det väl säkert att någon av dem bäres ut som lik därifrån.

Handen på hjärtat du som inte gjort något för Amaltheamännens frigivning.

Kan du sätta dig in den tanken och ikväl stå likgiltig för opinionsrörelsen?

Du svarar kanske, jag har skrivit mitt namn på petitionslistorna och jag har varit på opinionsmöten och antagit resolutioner, är det inte nog?

Nej, det är inte nog att du skrivit ditt namn på petitionslistorna. Det är din solidariska plikt att ta' petitionslistor och samla så många namn som möjligt på dem.

Är du agitator anser jag det vara din solidariska plikt att på varje möte du talar säga några ord om Amaltheamännen, på så sätt kan du intressera många för våra kamraters frigivning, som annars ej få höra något om dem.

Är du redaktör för en arbetartidning kräver solidariteten att du i varje nummer av tidningen åtminstone med några ord erinrar om opinionsrörelsen.

Vill vi att fängelseportarna ska' öppnas för Nilsson, Rosberg och Stern, då måste också alla, ungdemokrater, ungsocialister, verdandister, socialdemokrater och syndikalister, alla vi som strida för ljus och frihet, unga och gamla, män och kvinnor, med entusiasm deltaga i den opinionsrörelse som om den bedrives målmedvetet skall erövra frihet åt våra 3 kamrater.

Tycker du att jag begär för mycket, försök då sätta dig in i hur du själv skulle känna det om du som Nilsson, Rosberg och Stern skulle sitta levande begraven i 6 långa, långa år, och om du under dessa 6 långa år skulle genomgå den otroligt grymma behandling dessa våra 3 kamrater undergått.

Tag saken så pärsonligt och jag är säker på att alla instämma i vad jag här skrivit.

Axel Holmström.

Amnesti ges utan förbehåll.

En artikelförf. har i förra Amnesti-numret sökt göra gällande att amnesti ges med villkor och efterräkningar. Det är säkerligen en alldeles felaktig uppfattning av amnestibegreppet, uppkommen i föreliggande fall uppenbarligen genom en sammanblandning av enskild benådning och amnestibenådning.

I amnestiernas hemland Frankrike blevo exempelvis 1871 års kommunarder, då för dem 1880 utfärdades en allmän amnesti, varigenom de fingo återvända till Frankrike, i full utövning av sina förra medborgerliga rättigheter. Av flyktingarna från denna tid ha en Vaillant, en Lafargue m. fl. varit lika värksamma efter amnestibenådningen såsom franska partiledare. Hervé, som jag vill minnas även blivit åtminstone en gång benådad på amnestibenådningens väg, har ej häller låtit beröva sig sin frihet och rättighet av fri medborgare, lika litet som han eller de andra velat anse sig som »socialt förbrukad».

Amnesti kan lika väl avse en person som en mängd personer, tre personer lika väl som 30. Amnesti innebär icke »frigivning på hedersord», men frihet utan alla förbehåll och utan alla moralföreskrifter. Den som ger och den som mottar amnesti låta det gjorda vara glömt utan några som hälst moraliska och straffrättsliga reservationer å ena hållet och avtvingade lövten å det andra. Det är även säkerligen den bästa moralen, fri som den är från alla juridiska spetsfundigheter och krystade moraliseringar.

Amnestin utplånar med andra ord brottet med alla påföljder. Hedersord eller icke hedersord har ingenting med amnestibenådningen att skaffa. Amnesti ges alltid utan förbehåll. I och med amnestins beviljande är den amnestibenådade fri, fullständigt fri. Han behöver inte ens tillfrågas huruvida han önskar motta' benådningen helt enkelt av det skälet att det ej alls är fråga om huruvida han föredrar det ena eller det andra. Han är som sagt befriad från alla efterräkningar, honom avfordrade lövten och villkor. I Carl Johans amnestikungörelse av 1834 heter det också att alla som hans amnesti angick hade »hörsamlingen» att ställa sig amnestin till efterrättelse.

Det ankommer på den amnestibenådade själv huru han efter frigivningen gör och låter; han är likställd med alla andra fria medborgare och står såsom de under lagarna. Att på förhand bestämma hans handlingssätt eller låta »övervakningsmyndigheter» föreskriva honom villkor som gå över deras befogenhet ingår icke i begreppet amnesti.

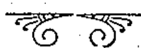
Men det utgör naturligtvis intet hinder för att vid en blivande amnestiframställning (ej i form av »böneskrift» som sker vid enskild benådning utan som folkmening) hos regeringen som bilaga kan följa yttranden från vederbörande fångvårdsmän över de unga Amaltheamännens uppförande inom fängelset, hälst som sympatier för de unga männen lära finnas bland dem.

Den i regeringsformens 25:e paragraf intagna bestämmelsen om brottslings hörande om han vill motta' nåd har avseende på den enskilda benådningen, särskilt i sådana fall då fråga är om s. k. förvandlingsstraff, såsom t. ex. vid dödsstraffs förvandling till livstidsstraff o. d. Det kan hända att en dödsdömd föredrar döden genast framför ett livstids pinostraff. Exempel felas icke därpå i den äldre, ännu otäckare strafflagen än den nu gällande. Sandömännens benådning hade efter mitt förmenande hela karaktären av enskild benådning. Vid en sådan benådning inhämtas även alltid Högsta domstolens utlåtande, vilket icke är ovillkorligen behövligt vid amnestibenådning, som här är att räkna som en chance.

Hr von Melsted påstår i sin artikel om »frigivning på hedersord» att amnesti för de unga Amaltheamännen innebär deras frigivande mot hedersord att icke delta i ett nytt socialt krig. När har amnesti förmälts med lövten om det eller det? Aldrig. Hr von Melsted säger vidare att de unga männen, om och när de frigivas, skola, t. o. m. »måste», betraktas som socialt »förbrukade redskap». Det hade hr v. M. icke bort säga.

Hr von Melsted säger också att om fångarna erkänna plikten att hålla ett sådant hedersord är det ett värk av fängelsestraffet. Jag säger med mitt lekmannaförstånd, som har åtminstone den fördelen att vara bevarat från varje juridisk spetsfundighet: Om så skulle bli förhållandet, så blir det med all säkerhet i trots av fängelsestraffet. Alla nutida kriminalister, de vilka kunna göra anspråk på att höra framtiden till, ha på fullgoda grunder helt och hållet förkastat den religiösa läran om fängelset som moralisk förbättringsanstalt.

G. H:son—Holmberg.

Tag opp frågan om Amaltheamännens frigivning på det fackförenings-, klubb-, loge- eller kommunmöte du besöker.

*

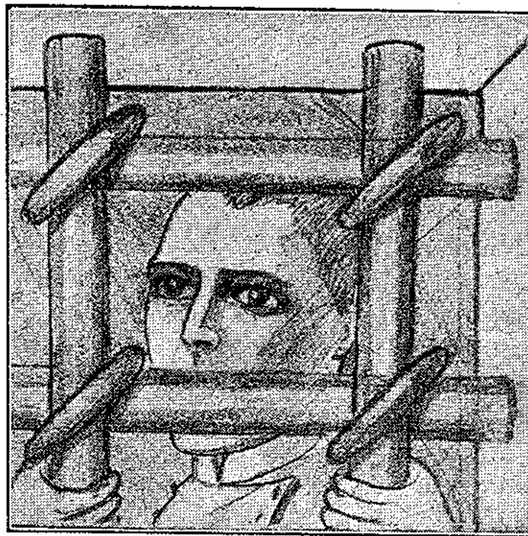
Skriv en hälsning på ett vykort till våra Amaltheakamrater. Därigenom sprider du litet sol i de mörka hål där de äro inspärrade.

Adr. är:

Anton Nilsson
Centralfängelset
Härnösand.

Algot Rosberg
Centralfängelset
Härlanda
Göteborg.

Alfred Stern
Centralfängelset
Långholmen
Stockholm.

Kvinna, se din son...

O, moder Proletariat, se din son! Honom, som de fängslat, slagit och sårat. Som lider för oss, för din och min skull. För sin klass, för hela mänskligheten.

O, moder Proletariat, du den starkaste av mödrar. Hur kan du stilla åse din sons lidande? Utan att lyfta din hand för att slå. Utan att lyfta din arm till hämd.

Han, som lät sin kärlek tala högre än sitt förnuft. Som gav sitt liv, då andra tvekade. Han, den varmaste av oss alla. Som aktade sig själv intet, men oss andra högst av allt. Skulle du glömma honom, moder?

Nej.

Nej, hör jag dig svara. Nej.

Först hör jag det som en undertryckt kvidan, en ensam mors jämmer. Så hör jag det stiga som ett sorl av röster från många. Det ökar i styrka, i vildhet, i förtvivlan. Det stiger till brus, till storm, till orkan. Och det ligger hämd i rösten och undertryckt hat. Blott en kan tala med den rösten, du, moder Proletariat.

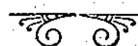
Hon, den i räddhåga och ångest fångna, har mist sin tvekan och känt styrkan av sin makt genomströmma sig, och slungar nu ut sin förbannelse över sina och sina barns förtryckare.

Sitt Nej.

Aldrig förr har hennes nej ljudit så mörkt, så hotfullt som nu. Ty hon har sett sin sons oförskyllda lidande och törstar till hämd. Och ve dem som våga stå henne emot. De skola jämnas med jorden, de och deras gärningar. Och deras förtryckarnästens murar skola falla samman. Ty moder Proletariat är fruktansvärd i sin vrede. Allt för länge hava de ockrat på hennes långmodighet. Allt för länge hava de trampat på hennes brinnande modershjärta och föraktat och hånat hennes klagan och hennes jämmer. Allt för många tusen gånger hava de korsfäst, pinat, sargat och slagit henne och hennes barn.

Nu törstar hon till hämd. Och hon skall få hämd. Ty hon har makten. Och hon vet det.

Emma Flood.

Fängelset

av *Karl Esper.*

När jag tänker på de oerhörda grymheter, mänskligheten under förflutna mörka århundraden begått och fortfarande låter komma sig till last, när jag tänker på den fond av smärta, sorg och elände, varmed människorna betungat det redan i sig självt så hårda och svåra livet — då är det särskilt fängelserna, som framstå för min inre syn. Man kan tala om slagfältens fasor. Javäl; dessa ohyggliga, upprepade slaktningar, vilka så uppfylla historien att fredsperioderna, som Schopenhauer säger, endast »te sig som korta pauser», de tillhöra förvisso de svartaste fläckarna på mänsklighetens sköld. Men de kämpande krigarna hade å båda sidor rätt. Om de stridde för en god eller dålig sak, om de gingo till anfall eller försvarade sig, så möttes de öppet inför varandra för att strida, segra eller falla. De voro jämnställda ifråga om villkoren, även om de voro olikställda i styrka, antal eller utrustning. Och slagfältets fasor, den vilda striden, hungern, kölden, blessyrerna, ja själva den smärtsamma döden tedde sig för de av patriotisk fanatism förblindade människorna i ett slags försonande skimmer genom den med kriget förbundna »äran». Mer än den kvalfulla döden på valplatsen fruktade krigaren att levande komma i sin fiendes våld — han fruktade mer än allt annat fångenskapen.

Hjälten, som återkommer från slaktningen med segerns krans virad kring sin panna, krymplingen, som linkade sig hem med en förlorad arm eller ett ben, hedrades och glorifierades. De buro sina ärr med stolthet. Över de fallne uppreste man ärestoder, och deras minne bevarades i hävderna. Men fångarna . . .

De som levande bortförts av fienden för att dväljas i unkna fängelsehålor eller dömts till livslång deportation, de som tvingats att göra en neslig slavtjänst åt sina nya herrar i det främmande landet, deras öde var det värsta. Deras liv var höljt i skam och vanära, deras minne var dött, deras namn utstrukna. Historien har mycket att berätta om hjältarna och de i striden fallna — om de till fångenskapen dömda vet den nästan ingenting.

Att brinna på bålet eller lägga huvudet under bilan kunde för en orädd frihetsman eller sanningskämpe vara en neslig död — men den kunde också omvandlas till en triumf. Det har alltid legat något glansfullt och stort över den grymma, våldsamma och av mängden beskådade döden. Men det har alltid legat något tröstlöst tragiskt över den långt grymmare, långsamma döden i de skumma fängelsevalvens ensamhet, fjärran från ljuset och människornas prövande blickar.

Det ligger något djävulskt i själva fängelsesystemets idé, något som skyr offentligheten, dagsljuset. Gå ut att döda ett farligt rovdjur i dagens klara ljus, möt tigern eller det retade lejonet inom dess eget område med öppet visir. Det kan bli ett farligt äventyr, där du själv kan få bita i gräset. Men sök att fånga villddjuret levande: du måste då lägga ut en dold snara, gräva en övertäckt fallgrop och locka dit djuret med någon åtel i nattmörkret. När du har besten fångad, triumferar du; men din bragd har skett med lömska och förhatliga medel och tillför dig ingen ära.

Och liksom den rättsinnige harmas över att se det stolta rovdjuret ömkligen inspärrat i en trång och smutsigt bur, plågat av fångenskapen och prisgivet åt nyfikenheten, skadeglädjen och hånet, så skulle helt säkert också harmen över människors hållande i dystra fängelseburar under tidernas lopp hos de rättsinniga ha växt sig så stark, att fängelseväsendet nu varit avskaffat — därest fångarnes olyckliga liv, deras lidande och tårar kunnat offentligt skärskådas och ej som skett sorgfälligt dolts för mängdens kritiska blickar.

Men den mänskliga grymheten, som ännu kvarlever i själarnas djup, ett arv från tidigare, djuriska utvecklingsstadier, förutsåg att offentligheten var farlig för fängelseväsendets bestånd — och det är därför man måste kalla det djävulskt.

Korsfästningen, bålet, skampallen och stupstocken voro offentliga, därför äro korsfästningen, bålet, skampallen och stupstocken avskaffade eller hålla på att avskaffas. Kriget försiggår offentligt och det är därför det iscensättes mera sparsamt, det är därför ropet på dess avskaffande ljuder ur millioner munnar i världens alla hörn. Alkoholens barbariska härjningar försiggå öppet inför våra ögon — därför börjar man lagstifta emot densamma. Djurens hållande i burar sker offentligt — därför knota djurskyddsvännerna, som upproras över deras lidanden. Men de mänskliga fängelseburarna äro dolda av tjocka, gråa murar, häktena ligga litet avsides, därför frodas fängelseväsendets barbari och därför komma protesterna mot detsamma så sparsamt, så dämpat.

Ty tänk vilken skam, vilken skandal för det tjugonde århundradet, om vi skulle offentligt få ta i betraktande alla dessa stackars gråklädda, utmärglade varelser, dessa pinade människor, dömda att i en dyster trång cell framsläpa en eländig tillvaro under en själsmördande sysslolöshet eller med ett enformigt, olönat arbete.

Skulle man ej storma fängelserna och befria de inspärrade, liksom de segrande franska revolutionärernas första åtgärd var att storma Bastiljen, symbolen för den störtade gamla våldsregimen? Skulle man ej i alla händelser allmänt fråga sig: varför sitta alla dessa människor häktade? Vad hava de gjort? Vad var orsaken till deras brott? Är samhället så väl inrättat, att ingen tvingas eller förledes till brott, varför straffet är välförtjänt? Eller lida de halvt oförskyllt? Men är det mänskligt att behandla tänkande varelser — även brottslingar — på detta sätt?

Det är samhällets, de maktägandes sjuka samvete, som förlägger fängelset i skymundan för att man skall tänka så litet som möjligt på det, tala så litet som möjligt om det. Det som man inte dagligdags har för ögonen, glömmer man lätt, sysslar man ej med. Fångarna äro levande begravna. De existera inte. Det är allt.

Men man förstår hur sjukt samvetet måste vara hos ett samhälle, som låter levande begrava folk. Fängelserna hysa individer, som fallit offer för nöden, därför att de togo av överflödet för att stilla sin hunger; fängelserna hysa individer, vilka handlade ohederligt, emedan de trodde att ohederlighet var tillåten i ett samhälle, där systematisk stöld legaliserats. Fängelserna hysa individer, som slagit ihjäl en fiende, emedan det är lovligt att mörda massor i krig; fängelserna hysa individer, vilka blivit djur, därför att man tillhandahöll, ja, tvingade på dem en dryck, som gjorde dem till djur. I fängelset sitta människor, vilka utestängts från samhället, därför att de utanför murarna funnit sig utestängda från samhällets omvårdnad och gemenskap, och tagit konsekvenserna. I fängelserna sitta människor, som icke uppfostrats, men straffas därför att de icke förstått att leva rätt av brist på uppfostran. I fängelset sitta människor, vars hjärnor äro sjuka, men vars sjukdom hindrade dem att förstå det de bort söka hospitalvård — vilken de icke hade fått, därför att samhället ej begrep deras sjukdom. I fängelset sitta till sist människor, vilka med medel, alltför kraftiga, för att det sjuka samhället skulle tillåta deras användning, sökt göra samhället underkunnigt om att det är sjukt. Bland dessa finns det några, som tillgrepo ett mindre våld för att hindra samhällets maktägande att mot dem och deras klass utöva ett mera kraftigt och ödeläggande sådant: den i system satta utsvältningens. Dessa voro Nilsson, Rosberg och Stern, och för sin dom över samhällets övergrepp dömdes de av samhället strängt.

Undra ej på, att fängelset ej tål dagens klara ljus!

Som ett oformligt, motbjudande, barbariskt monument avtecknar sig det klumpiga, gråa, dystra fängelset mot den ljusa rymden, ett värdigt monument över det tjugonde århundradets från förflutna mörka tider nedärvda samhällsbarbari, där kapitalistmoralen, rovdjursmoralen, ännu sitter i högsätet. Men det står ej på en fri och öppen plats och bekransas ej av glada människor vid festliga tillfällen. Nej, medvetet om sin rätta art står det avsides, oåtkomligt, svept i en hemlighetsfull slöja; och mot detsamma knytas händerna, mot detsamma riktas dova rop och förbannelser. Skall det än länge kunna toloneras, skall det än länge kunna bibehålla sin roll av det sjuka samhällets ängsliga väktare?

De tre fängelserna.

Härlanda.

Förhållandena vid Härlanda, utanför Göteborg, där Rosberg sitter är väl i stort sett som vid andra fängelser i landet: Repa drey, sy säckar samt läsa religiös litteratur, ytterst lite förrästen.

På straffavdelningen är det något bättre än på rannsakningsavdelningen, där får man bra arbete, antingen med snickeri, måleri eller skrädderi.

Vad arbetet, i och för sig, beträffar så är det ej något att klaga över. Det är rent och snyggt och ej alls ledsamt, men man får ej lära sig så mycket, att man har någon nytta av det då man blir fri, åtminstone om man ej har längre strafftid än vad jag hade. (15 mån.). Men det är ju mindre trevligt, att tvinga en människa, som ej är anhängare av militarism, att ett helt år sitta på fängelse och sy militärkläder.

Vad befälet i skrädderiyrket beträffar, så kan jag ej klaga, de voro, så långt män med kännedom om fängelsereglerna, kan fordra, ytterst humana och välvilliga, åtminstone mot mig.

I fängelset finns en skola, som står under ledning av en filosofie kandidat. Skolan är uppdelad i två klasser, med tre dagar i veckan, och för varje klass, två timmar varje dag. I nämda skola kan man få läsa nästan vilka ämnen som hälst, såsom geografi, historia, botanik, teologi, hälsolära och alkohologi, framför allt svenska språket, men även främmande språk. Vad det sist nämda beträffar, så blir det av enskild natur, nämligen i fångens »våning», men med ledning och hjälp av förut nämda kandidat. De som gå i skola, det är endast 12 i varje klass, får även religiösa lektioner 2 timmar i veckan. Dessa lektioner äro ej, såsom kanske många tror, strängt dogmatiska. De gå i stället mera i objektiv, historisk riktning. Där finns alltså åtskilligt för många att lära.

Vad litteraturen beträffar, så är den rätt bra. Där finns ett stort bibliotek varur man får låna, i regel 4 band i månaden, men vill man ha mera så nekas ej detta.

Maten är som den kan. Har man bra mage så kan man »lägga på hullet». Läkarevården kan jag emellertid ej berömma.

Befälet är utmärkt. Detta gäller det högre befälet så som direktören och sergeanten. Konstaplarna äro ganska klådiga, men de bli rätt bra efterhållna, och det är en nödvändig sak, för fick de leva som de ville, så var det synd om många av fångarna.

På Härlanda måste det vara bra kanske nu någon säger. Och för kort tid, kan det vara så. Men det är en annan sak med t. ex. Rosberg, som är dömd till livstids straffarbete.

Nog är det sant att man får skriva brev och taga emot besök. Vad skrivningen vidkommer så får man skriva en gång var tredje månad, och då endast till anhöriga. Vad besöken beträffar, så får man taga emot dylika en gång i månaden, i närvaro av en fångknekt som skall höra allt vad som säges, och se allt vad som förehaves. Och för rästen, hur många är det av fångarna på Härlanda, som har anhöriga i Göteborg. Ej häller är det något roligt att taga emot besök, för då utspelas de mäst tragiska scener man kan tänka sig. Då om någonsin blir den tysta och ensliga friden inom fängelset störd.

Det mäst pinande är att vara så strängt isolerad att man är tvungen taga på mask det första man skall gå igenom celldörren, man kan ej sända sina kamrater en vänlig eller uppmuntrande hälsning. Svårt är det även om man en sommarkväll kan smyga sig upp i »gluggen» och titta ut att då få se par om par vandra utåt landet till älskog och smek. Det går an, då man kan tänka den eller den dagen kan även mig vederfaras denna lycka, men för den livdömde är det en annan sak, han vet ej om han skall bli fri någon gång eller inte.

Mina ord äro enkla men mina tankar och mitt intresse för Amaltheamännens frigivning varm. Det bottnar i den hemska erfarenheten.

Före detta 188.

Härnösand.

Såsom centralfängelse har straffanstalten i Härnösand icke existerat längre än i 7 år. Ursprungligen var det på platsen ett länsfängelse, men efter tillbyggnad av detta blev det hela ett centralfängelse år 1907.

De lokala förhållandena i den nyare och större flygeln äro jämförelsevis goda. Cellerna äro ganska stora och ljusa särskilt i de övre våningarna. Men det finns här en avdelning, som är mer än andra hälsofarlig. Det är källarvåningen, där också de gemensamhetsfångar sysselsättas, som ej åtgå till handräckning.

På denna avdelning äro cellerna mycket fuktiga isynnerhet höst och vår men även eljes vid fuktig väderlek. Under min vistelse där trängde vatten ibland in, så det stod som små sjöar på golvet. Dessa celler användas dock blott som arbetslokaler, icke som sovrum.

I äldre flygeln, det gamla länsfängelset, äro cellerna mindre, mörkare, kallare och ytterst osunda. Vad särskilt kylan beträffar, så kan den i dessa celler stundom under vintern bli så stark, att vattnet fryser i fångarnas dricksmuggar, och fångarna måste hålla sig varma genom rörelse.

De båda nämnda flyglarna äro förenade medels ett förbindelseparti, i vilket bl. a. gemensamhetsavdelningen är inrymd. Denna avdelning består av ett större rum, i vilket 13 ytterst små celler äro placerade efter inre väggen. Något fönster finns det ej i dessa små burar, men dagern tränger dit in genom gallerdörrarna från de stora fönsterna å ytterväggen.

Här ha gemensamhetsfångarna sitt tillhåll, då de ej arbeta. Även Anton Nilsson bor följaktligen här, och enligt förljudande arbetar han som snickare i den förut omtalade fuktiga källarvåningen.

Kosten vid detta fängelse torde i det stora hela likna den, som utspisas vid andra större, men man har ett särskilt serveringssätt vid centralfängelset i Härnösand, — ifall det ej på senaste tiden ändrats — som behöver påpekas. Fångarnas matportioner sättas utanför celldörrarna. Brödet kastas direkt på det ofta smutsiga golvet precis som till hundar, och man får verkligen vara glad de gånger, det ej kommer på samma fläck, dit nattkärlet ställes före och efter tömningen.

Den andliga vården är ej häller något att skryta av. Den är, liksom den lekamliga, den sämsta möjliga, och har länge utövats av blott en präst. Nu biträdes dock denne av en lärare.

Biblioteket är underhaltigt och otillräckligt. Man behöver ej ha suttit många år inom fängelset i Härnösand, förrän man genomgått dess biblioteks alla volymer, som i många fall ej äro värda att läsas. I biblioteket förekommer en massa gammalt skrot, vilket ej har värde annat än såsom bränsle, exempelvis »Läsning för Folket», gamla postillor och andaktsböcker samt årgångar av »Arbetarens vän» etc.

Regimen inom fängelset är strängt despotisk. Direktören, en reservlöjtnant G. Bring, har tagit militärsederna med sig till fängelset, där han efter eget huvud söker omsätta dem i praktik. Han har också sitt eget sätt att tolka gällande lagar och författningar. Särskilt framträder godtyckligheten i fråga om censuren. Det torde knappt finnas ett enda fängelse till i Sverge, där det på detta område är så strängt för att icke säga småaktigt. Ur själva brevet kan stora bitar vara klippta och dessutom mindre partier översuddade med bläck. T. o. m. ransakningsfångarnas oskyldiga skrivelser behandlas så, eller vad värre är, de komma ibland icke alls fram.

Det är svårt att säga, huruvida Anton Nilsson förlorat eller ej på transporten. Långholmen lär vara svår, men där finns dock även en del fördelar framför mindre fängelser.

Dock, det viktigaste för Anton är en övertygelse om, att han ej är glömd, fastän han kommit till en ny plats.

De vidrigheter, som alltid äro förenade med en fängelsevistelse, övervinnas lättare, då man vet sig vara föremål för kamraters tankar och hopp, vet, att vänner känna ens lidande och arbeta för ens frigivning.

Och liksom tusentals vänliga tankar söka Rosberg i Härlanda och Stern å Långholmen, så skola de ock lika lätt hitta vägen till Nilsson i det största Norrlandsfängelset och följa honom vid arbetet i den fuktiga källarhålan eller till galleriet på gemensamhetsavdelningen, där han står och kastar längtansfulla blickar på vägen mot hospitalet. Ack, det är något förfärligt detta, att fångars enda utsikt skall vara — hospitalet.

Albert Sundin.

Långholmen.

Centralfängelset å Långholmen är känt för att vara det värsta i landet.

Ve de olyckliga människor som skall sitta och pinas där några år.

Med tårfyllda ögon läsa vi om grymheterna mot fångarna i ryska fängelserna och många trösta sig då med att de ej leva i det barbariska tsarriket. Men i Sverges huvudstad, på Centralfängelset å Långholmen pinas varje år oskyldiga medmänniskor lika grymt som i Ryssland.

Skulle alla de raffinerade, omänskliga grymheter som under de senaste 10 åren begåtts mot fångar på Långholmens centralfängelse skildras, blev det en stor volym, där varje sida skulle framkalla tårar och förbannelser. Och fanns det någon värklig rättskänsla här i landet skulle den allmänna opinionen fordra att Långholmsherrarna slutade upp med dessa medeltidsgrymheter.

Men de flesta och värsta grymheterna komma aldrig till allmänhetens kännedom.

Många fångar föras som vansinniga till hospitalen, andra köras till kyrkogården och de flesta som komma ut äro fattiga, försvarslösa stackare, som polisen vilken dag som hälst kan sända till Svartsjö och därför våga de ej låta sina namn stå på en värklighetstrogen Långholmsskildring.

Det påstås att de straffande myndigheterna nu frångått principen öga för öga, tand för tand. Straffet skall nu ej vara en hämnd, utan ändamålet med straffet skall vara att förbättra fångarna. Fängelsetjänstemän påstå att fängelserna i vår tid äro uppfostringsanstalter. Men är det inte ett blodigt hån att påstå att Långholmen är en uppfostringsanstalt? Kan någon bevisa att det ligger något uppfostrande i att låta en vansinnig fånge ligga i en halvmörk källare i 17 månader? Han var så vansinnig att han åt sin egen avföring, skrek som ett vilt djur, gick naken, ändå fick han sitta i källaren i 17 månader, han fick sitta där till 1911, då Henning von Melsted anmälde det till J. O.

Eller blir Rosberg uppfostrad till en bättre människa då man låter honom ligga utan sängkläder i åtta dygn i februari månad, i en cell där värmeledning är avstängd?

Det första året Rosberg var på Långholmen bad han direktör Wollin upprepade gånger om annat arbete. Han var skräddare, han var ofta så matt att han ej orkade lyfta ett pressjärn.

Rosberg menade att hans klena bröst ej tålde vid att sitta framåtlutad över en symaskin. Men i stället för att låta Rosberg få annat arbete svarade direktören med hårda ord. Det var först då jag anmälde saken till generaldirektör Wieselgren som Rosberg fick annat arbete.

Anton Nilsson fick sår i händerna då han kom från den ensamma cellen ut i tvätteriet. I gymnastiken som gemensamhetsfångarna har kunde han därför ej häva sig så bra på armarna som gymnastikläraren fordrade. Han dömdes så till 14 dagar utan arbete, 3 dygn utan sängkläder. Är det uppfostringsmetoder?

Nilsson som lider av reumatism bad ofta få slippa arbeta i tvätteriet och det lovade man. Men ett löfte hålles sällan på Långholmen.

En dag i april i fjol var han så sjuk att han ej kunde gå ner och arbeta i tvätteriet, utan han blev liggande i sin säng. Men då drog man honom ur sängen. Med hot om prygel tvingades han ner i tvätteriet, efter två dagar var det förbi med honom.

Han lägges in på sjukrummet. Han hade 40 graders feber. I maj fruktade man att han skulle dö. På det dystraste av alla sjukhus. På sjukhuset på »suckarnas borg» som fångarna med skäl kalla Långholmen, låg Nilsson till 8 september.

Tror herrarna på Långholmen att den godhjärtade Anton Nilsson blir en bättre, botfärdig människa genom en sådan rå tortyr?

Påstå ej att Centralfängelset uppå Långholmen är en uppfostringsanstalt, nej, en tortyranstalt är det.

Och den råa tortyren gör ingen fånge bättre, genomgå fångarna någon förändring i fängelset så blir det i motsatt riktning.

Utrymmet tillåter ej att här närmare skildra de ohyggliga lidande Amaltheamännen genomgått sedan de i juli 1908 häktades. Det är ej överdrivet om man påstår att få om några människor genomgått så svåra lidande som de vid så unga år. Och då vi betänka att motivet till attentatet var ideelt, då inser säkerligen de flesta att det är högt på tiden att de bli befriade från vidare fängelsegrymheter. Solidariteten bjuder oss fortsätta med opinionsrörelsen tills de äro fria.

Axel Holmström.

Insända bidrag till Amaltheakomitén

under Januari—April år 1914.

Transport från år 1913:	kr. 2,456: 32
Carl Ericsson, Barnum	5: —
Ture Nilsson, Linköping	5: —
J Lundström, Västerås	11: 45
Fritz Svensson, Ystad	5: —
Gunnar Lindkvist, Oxelösund	5: —
S. Svensson, Lästringe	1: 30
J. Åkerlund, Stockholm	2: —
R. Adolfsson, Grängesberg	10: —
J. Nyström, Hallsberg	5: —
J. B. Larsson, Eskilstuna	5: —
H. Bring	5: —
Olof Pettersson, Hyllinge	21: 50
Algot Eriksson, Hofmanstorp	1: 80
Från Algot Rosberg för hans lån dec. 1913	50: —
D. Eirksson, Ludvika	5: 50
K. J. Larsson, Nyköping	10: 50
S. Kjellström, Karlsborg	16: 55
G. Söderberg,	4: 75
Tycko Sjöberg, V. Brattfors	2: 50
Bror Johansson, Landskrona	10: —
H. Linné, Hvellinge	7: —
Stockholms Berg-, Grund- & Cement-arb.-Fackförb. (fr. 1913)	10: —
Kvillinge Arbetarkommun	25: 25
Frans Berglund, Stjernsund	3: —
Anna Andersson, Koskullskulle (fr. 1913)	10: —
C. A. Flygare, Uddevalla	5: -
Ivar Kvist, Skäralid	6: 75
Emsfors, Påskallavik	2: —
John Bergquist	10: —
Emsfors, Påskallavik	5: —
Gjutarförbundet, Långhyttan	14: —
H. M. Holmbäck, Luleå	5: —
Carl Hansson, Ystad	10: —
Hj. Hedman, Luleå	10: 55
Stockholms Byggnadssnickarfackfören.	25: —
Gestrikslands distrikt av Social-Dem. ungd.-förb.	5: 50
Fransson, 16 Reu de Veneirt, Paris	11: 25
Nilsson, Kallhäll	3: —
Järn- & Metallarbetaref. avdelning 82 i Norrtälje	14: —
Järn- & Metallarb.-fackf. avdelning 120 i Höganäs	14: —
J. A. Lants, Skogstorp	2: 80
Sv. Järnvägsmannaförb. avdelning 213 i Askesta	26: 55
Sågv.-industriarb.-förb. avdelning 6 i Sandarna	25: —
Internationella tobaksarb.-förb. avdelning 30 i Härnösand	25: —
Järn- och metallarb.-f. avd. 52 i Östersund	17: 15
Sv. murareförb. avd. 19 i Halmstad	18: —
B. Jönsson, Visby	1: —
Logen 683 "Framtidens kron" av N. O. V.	3: —
Kiruna Kvinnoklubb	8: 15
Gjutareförb. avd. 8 i Svedala	3: 10
Arbetarek. i Lottefors	2: 25
Axel V. Karlsson, Växiö	3: 25
Summa Kronor	2,970: 72

Anhålles att meddelande ofördröjligen lämnas komiténs kassaförvaltare, om något penningbelopp, som tillsänts komitén under år 1914, icke återfinnes i ovanstående resumé.

Kassaförvaltaren.

Om fängelser.

Jag hade en gång en liten väninna i tjuguårsåldern, förtjusande, som de små ologiska varelserna äro vid den tidpunkten av livet. Och som alla andra hade hon sin passion och sin fixa idé. Men hennes passion var inte att gå på bal och hennes fixa idé var inte att Barcklind var Sveriges skönaste karl. Hennes passion var fåglar, och hennes fixa idé var, att hon var kallad att släppa lösa alla små sångfåglar, som hon fann i bur. När hon kom till sina väninnor och vänner, som kände till hennes passion, så var det alltid deras första tanke att sätta sina kanariefåglar och steglitsar utom räckhåll för henne.

En eftermiddag var jag och min väninna ute och spatserade tillsammans. Vi kom till en av öarna i Stockholms närmaste omgivningar och såg plötsligt framför oss ett högt, dystert slott, med en skiltvakt i ett litet torn på muren.

— Vad är det där för fästning? — frågade min väninna.

— Det är inte en fästning, det är en bur, — svarade jag.

— En bur! Vad menar du? — genmälte hon skrattande.

— Du som är småfåglarnas protektris här i staden, vet nog vad en bur är. Du har ju släppt många fångna små sångare ut ur deras trånga bostäder.

— Jag tycker den fästningen ser ut som ett fängelse.

— Ja, vad är ett fängelse annat än en bur? Bara med den skillnaden, att det sitter människor i det, och det är väl ändå mycket allvarligare, än om en småfågel sitter inburad.

— Jag tror mest du håller med de där förbrytarna! Fy skäm ut dej!

— Förbrytare, — sade jag, — förbrytare, det finns bara en stor förbrytare och det är samhället. Vet du vad alla de som sitter inom de där murarna förbrutit? De flesta brott som begåtts av dem har begåtts under rusets inflytande. Men alkoholismen är en sjukdom, som vuxit i det borgerliga samhällets jordmån. Andra har begått tjuvnad, d. v. s. tillägnat sig andras egendom. Funnes ingen privategendom, så bleve det aldrig någon stöld av. Och vad brott de har begått, de som sitter därinne, så beror det därpå, att de blivit antingen förutbestämda därtill från födelsen — därför att den som föddes i ett kärr måste inandas kärrdunsternas smitta — eller ock bragts till sin handling genom dåliga miljöinflytanden, som det borgerliga samhället låter de vanlottade utsättas för.

— Du talar ju som en advokat!

— A nej, jag önskade alla advokater tänkte som jag i detta fall! Men, — fortsatte jag, — det finns också andra sorts människor som sitter inburade där. De som kämpar för friheten får ofta göra besök här.

— Inte berövar man väl dem friheten, som kämpar för friheten!

Jag log, men mitt leende var bittert.

— Barn, — sade jag, — du får säkert reda på den saken en gång när du blir något äldre. Men vad säger du nu, borde man inte vara lika barmhärtig mot människorna som mot småfåglarna. Borde inte du också vara med bland dem som önskar öppna fängelsets portar, du som har sådan medömkan med djuren?

— Hu, så du talar! — Nästan skrek hon. — Du menar väl inte allvar med vad du säger!

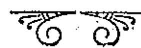
— Jo, — sade jag —, grymt allvar, därför att när fängelserna jämnats med marken, då är frihetens dag i anmarsch, Franska revolutionen började med att man störtade Bastiljen.

På hemvägen var min unga väninna mycket tankfull. Men när vi skulle skiljas, sade hon:

— Jag ska aldrig mer öppna en bur för en fågel, så kan du inte komma och säga att jag borde vara med och vilja öppna fängelserna.

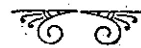
Och jag som trott att jag omvänt henne!

Hannes Sköld.

Det är en **hederssak** för den svenska arbetarklassen och dess organisationer att icke vila i sitt opinionsarbete för Amaltheamännens amnesti förr än dessa offer för klasskampen äro fria.

Fredrik Ström.

STOCKHOLM 1914
GUSTAF LINDSTRÖMS BOKTRYCKERI.